

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Клеба А.І., к.п.н., доцент
Тарасовська В.О., здобувачка вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Сучасні вимоги щодо підготовки майбутніх фахівців в умовах модернізації педагогічної освіти визначаються в контексті компетентісного підходу і розкриваються через єдність загальнокультурного, професійного та соціально-морального розвитку особистості педагога.

У наукових працях А. Бермуса, Є. Бондаревської, І. Зимової, В. Серікова, В. Сластеніна, А. Хуторського та інших відзначається, що компетентність педагога є комплексною характеристикою особистості; включає не лише когнітивну (знання) та операційно-технологічну (уміння, досвід, практика), а й її мотиваційну, етичну, соціальну та поведінкову складові. Орієнтиром для професійно-особистісного становлення майбутніх педагогів є комплекс професійних та особистісних якостей, що характеризують сучасного вчителя: яскраво виражена гуманістична позиція стосовно дітей, інтелігентність, духовна культура; високий професіоналізм, педагогічна творчість, потреба у постійній самоосвіті та готовність до неї. Особистісно-професійний потенціал фахівця розкривається в умовах духовно-морального самозбагачення.

Компетентісний підхід у навчанні орієнтований на внутрішню зміну ціннісних, жаданих, мотиваційних структур особистості, її інтересів,

установок, позицій, особистісних смислів у оволодінні знаннями, уміннями, методами діяльності. Актуалізуючи особистісні смисли та цінності освіти, компетентнісний підхід забезпечує пріоритет у свідомості майбутніх фахівців особистісних цілей та смислів, водночас виводячи на високий рівень соціальні цінності та соціальні сенси оволодіння системою компетентностей. «Компетентнісне навчання спрямоване на роботу з інформацією та опанування здобувачами компетентностей, умінь і навичок, які допомагають їм бути успішними, конкурентоспроможними та цінними на ринку праці» [2].

У першу чергу фахова підготовка сучасного фахівця на основі компетентнісного підходу розглядається як процес становлення та розвитку особистості педагога, наділеного потенціалом безперервного саморозвитку та самореалізації, завдяки новим смислам та цінностям, якими майбутні фахівці керуються у своєму професійному виборі.

Цінністю, яка утворює аксіологічний аспект педагогічної свідомості вчителя, виступає цінність, що пов'язана із встановленням своєї ролі у соціально-професійній сфері, що орієнтує на саморозвиток творчої індивідуальності у професійній діяльності, що дозволяє здійснювати самореалізацію у професійному становленні особистості, що задовольняє потребу у взаємодії та спілкуванні з учнями та колегами тощо. «Очевидно, що на підготовку уроку із застосуванням компетентнісного підходу необхідно більше часу на початковому етапі, коли вчитель не має достатньої кількості матеріалів та напрацьованих завдань. Педагогу також потрібен час, щоб винайти ідеї для проблемної подачі матеріалу та формулювання питань для діалогів з учнями» [1].

Підготовка майбутніх фахівців залежить від таких компетенцій як:

- знання сучасних проблем науки та освіти при вирішенні освітніх та професійних завдань;

- знання історико-культурних ціннісних та сучасних нормативно-правових засад професійної педагогічної діяльності;
- усвідомлення ціннісно-сислової природи педагогічної діяльності у суспільстві;
- знання способів професійного самопізнання та саморозвитку;
- вміння одержувати, обробляти та засвоювати педагогічну інформацію з різних джерел (у тому числі, історичних, монографічних, навчальних, науково-популярних, художніх, публіцистичних тощо);
- вміння проєктувати індивідуальний напрямок у педагогічній освіті;
- володіння способами вдосконалення професійних знань та умінь шляхом використання можливостей інформаційного середовища освітньої установи, регіону, галузі, країни;
- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією здійснення професійної діяльності;
- володіння способами вирішувати завдання виховання та духовно-морального розвитку особистості здобувачів освіти;
- здатність упроваджувати сучасні методики та технології, методи діагностування досягнень учнів для забезпечення якості освітнього процесу;
- вміння організовувати співпрацю учнів, підтримувати активність та ініціативність, самостійність учнів, їх творчі здібності.

Таким чином, розвиток компетенцій, що виявляються у здібності та готовності усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, мотивувати себе до здійснення професійної діяльності, визначати завдання навчання, виховання та духовно-морального розвитку особистості здобувачів освіти, застосовувати сучасні методи діагностування досягнень учнів, реалізувати індивідуальну освітню траєкторію свого професійно-особового становлення.

Література:

1. Про компетентнісний підхід у навчанні ДСЯОУ. URL: <https://sqe.gov.ua/kompetentnisny-pidhid-navchannia/> (дата звернення: 19.10.2022).

2. Що таке компетентнісний підхід у навчанні. *Державна служба якості освіти*. URL: <https://nus.org.ua/questions/zo-take-kompetentnisnyj-pidhid-u-navchanni-vidpovidaye-derzhavna-sluzhba-yakosti-osvity/> (дата звернення: 19.10.2022).

УДК 378.1

ТРЕНІНГОВІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА

*Кудрявцев В.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Для успішної професійно-педагогічної діяльності викладач ЗВО крім спеціальної підготовки, знань у конкретній науковій галузі, життєвого та професійного досвіду також повинен володіти педагогічною компетентністю, що включає фундаментальні психолого-педагогічні знання, які при вмілому використанні в освітньому процесі дозволять впливати як на власну особистість, так і на особистість студента. Орієнтація на особистість студента є головною метою у підготовці сучасного високоосвіченого спеціаліста, а формування особистості в освітньому процесі вишу – важлива мета та умова ефективності самого навчально-виховного процесу.